

צ'ון תורני שכונ'י

בעזרה"ת אֵלֶּה הַשְּׁמֵרוֹת וְהַחֲבִיבִים

גליון 674

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת בראשית

ויהיו כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלושים שנה וימת

מובא במדרש (ילקוט שמעוני) זה ספר תולדות אדם, העביר הקב"ה לפניו כל הדורות, הראהו דוד, חיים חקוקין לו ג' שעות. אמר לפניו: רבונו של עולם, לא תהא תקנה לזה? אמר: כך עלתה במחשבה לפני. אמר לו: כמה שני חיי? אמר לו: אלף שנים. אמר לו: יש מתנה ברקיע? אמר לו: הן. אמר לו: ע' שנים משנותיי יהיו למזל זה. מה עשה אדם? הביא את השטר וכתב עליו שטר מתנה, וחתם עליו הקב"ה ומטטרו ואתם. אמר אדם: ריבונו של עולם, יפיות זו מלכות וזמירות הללו, נתונות לו במתנה ע' שנה שיחיה ויהא מזמר לפניך. וזה שאמר הכתוב: "הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי". עוד מובא במדרש, שכאשר הגיע זמנו של אדם הראשון למות, כשהוא בן תשע מאות ושלושים שנה, טען כי ימי חייו אלף שנים ועדיין לא הגיע זמנו להיפטר מהעולם הזה. הראה לו הקב"ה שטר שהוא עצמו חתם עליו, שבו התחייב להעניק שבעים משנותיו לדוד המלך. אדם הראשון טען כי הוא חוזר בו ואין הוא מסכים לתת שבעים שנה לדוד המלך. אמר לו הקב"ה, הרי עתיד לצאת ממך איש צדיק, הוא יעקב, שעליו נאמר (מיכה ז) "תתן אמת ליעקב", ואם כן עליך לשמור על מידת האמת שלא יהא התלמיד גדול מהרב! אמר בזה הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל ביאור נפלא, שכל זה רמוז בספר התהילים – ספרו של דוד המלך ע"ה – בפסוק (קמו, ג-ד) "אל תבטחו בנדיבים וגו'... תצא רוחו ישוב לאדמתו וגו' " – "אל תבטחו בנדיבים" זה אדם הראשון שנתן שבעים משנות חייו בנדבה. מדוע אין לבטוח בנדיבים? כי תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנותיו, ביום שתצא רוחו ויהיה עליו לשוב לאדמתו, ביום ההוא אבדו עשתנותיו והוא ינסה לחזור בו מהבטחתו, אבל אשרי ש-אל יעקב בעזרו, כי רק על ידי שאמר לו ה' שייצא ממנו יעקב, היה לו לדוד המלך הדבר לעזר, שכך ניתנו לו שנותיו שנדב לו אדם הראשון. (להתעדן באהבתך)

פנתח האה

"ויתן אותם אלוקים ברקיע השמים להאיר על הארץ"

בתפילת שבת אנו אומרים "טובים מאורות שברא אלוקינו... שמחים בצאתם וששים בנאם".

בברכת הלבנה אנו אומרים "ששים ושמים לעשות רצון קונם". שואל הרב הלר: מי אמר שזה נכון אולי הם לא שמחים מזה שכל בוקר השמש צריכה לזרוח והירח מתמעט וגדל כל חודש!! לפי מה הגיעו חז"ל למסקנה הזו ועוד קבעו זאת בברכת הלבנה, האין זו ברכה לבטלה?!

התשובה תובן על פי משל: כיצד נדע האם עובד שמח להגיע לעבודה? או לא? פשוט מאוד נראה מתי הוא מגיע בבוקר ומתי הוא עוזב את מקום העבודה? עובד שמח יגיע בכל בוקר בזמן ובדיוק לתפוס את העמדה עליה הוא מופקד כמו כן לא ימוש ממקומו עד לסיום תפקידו. לעומתו, עובד ממורמר מגיע באיחור אם בכלל ואף משתדל "לברוח" בטרם הסתיימה המשמרת שלו... הוא ימצא מגוון תירוצים המצדיקים את האיחור ומגוון רעיונות המכריחים אותו לצאת מוקדם... כן הוא הנמשל: חז"ל הגיעו למסקנה מאד פשוטה הם התבוננו בשמש ובירח וראו: "שלא ישנו את תפקידם" וממילא הסיקו שהם: "ששים ושמים לעשות רצון קונם"... כך יכולים אנו לבחון את עצמנו כמה אנחנו שמחים בעשיית המצוות ובעבודת ה' שלנו? האם על כל צעד ושעל אנו מחפשים סיבה למה לא לקיים את המצווה או מחפשים איך להתחייב במצווה... למה אתה רץ ובאיזה דברים אתה מתנהל בעצלתיים? האם אנו שמחים בתפילה או שמה לא? תבדוק, מתי אתה מגיע ומתי אתה יוצא!

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

זמנך הטוב
הדלקת נרות 5:40
מוצאי שבת 6:38
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
7:13

אָהַל הַהַלְוָה

מדוע מזכירים משיב הרוח בברכת מחיה המתים?

אמרו בגמרא (ברכות לג.), שמזכירין גבורות גשמים ("משיב הרוח") בברכת "אתה גבור", שהיא ברכת "מחיה המתים", משום שהיא ברכה על תחיית המתים, ומתוך שירידת גשמים שקולה כנגד תחיית המתים, לפיכך קבעוה בתחיית המתים. ושאלת גשמים ("ותן טל ומטר לברכה"), קבעו בברכת השנים, משום שברכת השנים היא ברכה על פרנסה, וירידת גשמים גם היא ענין פרנסה לעולם.

מי ששכח להזכיר "משיב הרוח ומוריד הגשם"

מי ששכח להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, ונזכר לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים", יש לבאר, האם עליו לחזור לתחילת תפלת העמידה ולהתפלל שנית, או שהוא רשאי להמשיך בתפלתו. והנה הדין בזה הוא תלוי, שאם אמר "מוריד הטל" במקום "משיב הרוח ומוריד הגשם" (כפי מנהג הספרדים בימות הקיץ), אינו חוזר לראש התפלה. כיון שאמר "מוריד הטל".

אבל אם לא הזכיר כלל, לא "מוריד הטל", ולא "משיב הרוח", ונזכר בטעותו מיד לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים", עליו לומר מיד "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואחר כך ימשיך בברכת "אתה קדוש". ואם התחילה כבר בברכת "אתה קדוש", ונזכר שלא אמר "משיב הרוח", הרי אין לו תקנה, ועליו לחזור שוב לראש התפלה.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"וכל שיח השדה, טרם יהיה בארץ, וכל-עשב השדה, טרם יצמח: כי לא המטיר ה' אלוקים על-הארץ, ואדם אין, לעבד את-האדמה".

על כך כותב רש"י: "כי לא המטיר - ומה טעם לא המטיר? לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים'. כל עוד אין מי שיתפלל ויכיר טובה על הגשמים ה' לא ימטיר אותם וכל הבריאה עומדת בהמתנה לבריאת האדם כדי שיהיה מי שיתפלל ויכיר טובה!

העובדה שהתפילה הינה מהותית כל כך בקיומו ותפקידו של האדם עלי אדמות באה לידי ביטוי ברמז נפלא בשם 'אדם', את הרמז גילה רבינו בעל 'בן איש חי' זצ"ל. כידוע, לכל אות בלשון הקודש יש גם 'מילוי' כאשר אנחנו כותבים א' באופן מלא המילה המציינת אותו היא 'אלף' וכן ב' היא 'בית'. בתורת הקבלה יש שימוש רב באותיות המילוי ובצורות שונות של המילוי. ובכן אם ניקח את המילוי של האותיות המרכיבות את המילה אדם - אלף דלת מס - נקבל את המילה 'מתפלל' - זהו מילוי של האדם, זו התגשמות תפקידו!

אלו דברי המדרש שוחר טוב (מזמור ק'): :

אמר רבי איבו: בשעה שאתה עומד להתפלל יהא לבך שומע עליך, שהנך עומד להתפלל לפני אלקים, שאין פיוצא בו. כאן בא רבי איבו לתת עצה לאדם להנעים ולענג לו כל רגע ורגע שהוא עומד בתפלה וזאת מתוך הרגשה, אני עומד להתפלל לפני אלקים שאין פיוצא בו, לפניו ממש ללא מסך מבדיל - פנים מול פנים.

והראיה! נסח התפלה המנסח לנו מאנשי כנסת הגדולה שהיו מאה ועשרים גדולי ישראל ומתוכם כמה נביאים - חגי זכריה מלאכי, תקנו לנו לומר ברוך אתה. בלשון נוכח, כדבר איש אל רעהו ורעהו שומע ומקשיב אליו. פניה ישירות!

מלבד המוכח לנו מנסחתם של אנשי כנסת הגדולה שהתפלה צריכה שתהא ישירות ללא אמצעי, מראה לנו המבטי'ט בספרו "בית אלקים" שאין לנו רשות לפנות בשום דרך אחרת רק ישירות. וכה דבריו המאירים: "...ומלת "מהאל", היא להורות שאין רשות לשאל ולבקש כי אם מהאל יתברך, ולא משרי מעלה, שאין אנו כפופים תחתם, ולא גם מהמלאכים, כי אם מהאל יתברך לבדו שהוא אלהינו. כי גם בזמן שבגדו ישראל, ונאמר להם (שמות כג כ): "הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך וגו'", ונאמר (שם כא): "השמר מפניו... אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם", שפאה, לכאורה, שהמלאך היה אמצעי בינינו לבין בוראנו - הרי באר וסמך הפתוב מיד ואמר כי לא שלח המלאך אלא פשלים להביאם אל הארץ, כדכתיב (שם כג): "כי ילך מלאכי לפניך וכו'", אולם, לענין התפלה, שהיא עבודה שבבלב, אין לךם רשות להתפלל אלא לה' שהוא אלהיכם ביחוד, והוא משגיח בכם בכלל ובפרט כל איש ואיש.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

הרבי מהר"ש מליובאוויטש, בנו של האדמו"ר "צמח צדק", היה תמיד רגיל לספר לחסידיו, את המעשה המרגש ששמע מאביו, על כוחה של תפילה שנובעת מתוך פשיטות ותמימות. וכשהיה מספר מעשה זה, היה מוזיל דמעות מרוב התרגשות. וכך היה מספר: לפני שנים רבות, התגורר בכפר אחד סמוך לירושלים, יהודי כפרי, תמים ופשוט, שבעודו ילד קטן - לקחו אביו לעבודות השדה והמרעה. וכך הלך וגדל, בלי שום ידיעה בלימוד התורה, ואפי' את "פירוש המילות" של התפילה - לא ידע להבין. ולא עוד - אלא אף את סדר התפילות של כל יום ויום, מה צריכים להתפלל ביום זה, ומה צריכים להוסיף וכו', גם זה לא ידע לחשב בעצמו. ומנהגו של אותו כפרי היה, שבכל שבוע, כשהיה עולה לירושלים למכור את יבול פרי אדמתו, היה תמיד זוכר להיכנס בדרכו לאחד מרבני ירושלים דאז, והוא, הרב, היה רושם לו במפורט על גבי הנייר, את סדר התפילה שצריך להתפלל בכל יום ויום במשך השבוע הבא. ובלא זה - לא היה הכפרי מוצא כלל את ידיו ורגליו בסידור של התפילות. וכך היה נוהג הכפרי במשך שנים רבות, להתפלל על פי הסדר שהרב היה כותב לו בתוך המרשם. והנה אירע, שפעם אחת כשהגיע הכפרי בחודש חשון אל הרב, ביקש ממנו שהרב ירשום לו את סדר התפילה למשך כמה שבועות רצופים. וזאת משום, שהדרכים מקולקלות ברפוש וטיט, וחושש הוא שמא לא יוכל להגיע לירושלים, בכל שבוע כמנהגו.

הסכים הרב לבקשתו, ורשם לו את סדר התפילה לכל משך ארבעת שבועות הקרובים, כפי חפצו ורצונו. ואולם, אירע לו לאותו כפרי, שדווקא בשבוע השני - נאלץ לנסוע לירושלים, לרגל הזמנה של בשר כבשים ועיזים שהזמינו ממנו הסוחרים. וכך עלה לירושלים, כשבדעתו לסור בדרך, ולבקר גם את הרב.

ואולם, כשהגיע הכפרי לירושלים, אחז אותו תדהמה: הוא הבחין שכל חנויות היהודים סגורות, ואף רחובות היהודים שוממים לגמרי מנפש אדם. נבהל הכפרי וחשב לתומו שמא ח"ו טעה בחשבונו, והיום יום שבת? מבולבל ונפחד כולו - עמד הכפרי על יד חמורו, ולא ידע מה לעשות, עד שלפתע אורו עיניו: הוא ראה יהודי שיוצא מבית הכנסת עם טלית ותפילין תחת זרועו. כראות זאת הכפרי - נרגע ונתיישבה דעתו, אם היהודי הולך עם תפילין, סימן שבי"ה הוא לא חילל את היום הקדוש. אלא, שעדיין עמד הוא תוהה ונבוך: סוף סוף מה יום מיומיים? מדוע מושבתים כל החנויות של היהודים? הכפרי לא היסס הרבה, אלא ניגש אל היהודי שפגשו, ושאלו לפשר הדבר. הלה, מששמע את השאלה, הביט עליו בפליאה: "וכי אינך יודע? הרי היום הוא יום "תענית ציבור כללי"! כשמוע את הכפרי, נשתומם מאד על הרב, שלא רשם לו את התענית בתוך "סדר התפילות" שהוא כותב לו על גבי הדף. וליבו נתמלא צער, על שנכשל בשני דברים: א. שאכל ביום תענית. ב. שלא התפלל כדת היום, סדר התפילה של תענית ציבור. מיד עזב הכפרי את חמורו ועגלתו בתוך השוק, ורץ אל ביתו של הרב. ואולם שם - לא מצאו בביתו. על שאלתו "היכן נמצא הרב" - השיבו לו בני הבית, שהרב נמצא כבר מהבוקר בבהכ"ס. כשמוע זאת הכפרי, רץ בבהלה רבה לכיוון בית הכנסת, ניגש ישירות אל הרב, ופרץ לפניו בבכי, באומרו לו: היתכן רבי? מה זאת עשית לי? הרב נדהם למראה עיניו, ולא הבין מה בדיוק רוצה ממנו הכפרי. ואולם הוא הבחין שדבר מה מעיק על ליבו ולכן החל לפייס אותו, ולומר לו: "מה יש - בני? האם קרה לך איזה דבר לא טוב? מה זאת אומרת "מה יש" - השיב הכפרי במרירות, הלא היום תענית ציבור, וכבוד הרב לא רשם לי את זה כלל! ומחמת זה - נכשלתי גם באכילה, וגם בסדר התפילה של תענית ציבור! כששמע הרב במה המדובר, השיב לו ואמר: "הרגע בני, אין זה יום תענית קבוע, אלא תענית על עצירת גשמים שגזרו בירושלים". ומה זה - תענית על "עצירת גשמים"? - שאל הכפרי בתמימות. הסביר לו הרב, שאם אין יורדים גשמים, ויש חשש לסכנת רעב, גוזרים תענית, ומתפללים להשי"ת שירדו גשמים. כשמוע זאת הכפרי, זקף את שני גבות עיניו בפליאה, ושאל: וכי בשביל כך צריכים לגזור תענית ציבור כללי? "אלא מה" - שאלו הרב, מה צריכים לפי דעתך לעשות? השיבו

הכפרי בפשיטות: אני, כשלא יורדים גשמים על שדותי, הנני יוצא אל השדה, נושא את עיני לשמים ואומר לה: אבא! אני זקוק לגשמים! ואז מתחילים הגשמים לרדת... מששמע הרב דברים אלו, שיוצאים מתוך ליבו הטהור של הכפרי, נרעד כולו, ואמר לו: אדרבא! לך ונסה גם כאן לעשות כן! מיד יצא הכפרי אל חצר הבהכ"ס, וכשדמעות בעיניו נשא עיניו השמימה ואמר: אבא! כלום יתכן הדבר, שבניך שבעיר הקודש יגועו ח"ו ברעב? הלא אתה רואה שהם זקוקים לגשמים! מיד כשיצאו מילים אלו מפיו של הכפרי, נתכסו השמים בעבים, וגשמי ברכה החלו לרדת לארץ!!

על סיפור מרגש זה, דומה, שכל מילה נוספת שנוסיף עליו - תהיה מיותרת! אך נסיים רק בלקח הגדול שלמדנו מאותו כפרי: למדנו ממנו - שאדם יבטל את שיכלו, את רגשותיו, ואת כל אישיותו - לפני בורא עולם, ויתפלל להקב"ה מבלי כל חשבונות ושיקולים אישיים, אלא לבקש ממש כמו תינוק, במילים פשוטות שיצאו מעומק הלב: אבא! אני צריך כך וכך! עזור לי! אדם כזה - מובטח לו שתפילה זו תעלה כחרב השמימה, ותקרע את כל המסכים המבדילים, ותתקבל ברחמים - לפני שוכן מעונה!

רב אחד רואה אחד מאנשי העיירה
שלו נכנס למסעדה לא כשרה,

הרב מחכה לו בחוץ ליד הדלת...ואז שהאיש יוצא

הרב שואל אותו: "תגיד, למה אכלת במסעדה לא כשרה?"

ענה האיש: "ראית אותי שנכנסתי?" הרב השיב: "כן"

האיש: "ראית אותי שאכלתי?" הרב: "כן"

האיש: "ראית אותי שיצאתי?" הרב: "כן"

אז האיש אומר: "נו אז הכל היה בהשגחת הרב"

הרועה הוא האדם שישן הכי טוב.

למה?

כי הוא סופר כבשים..

קצת מאתנו

הרה"ק רבי דוד טברסקי, האדמו"ר הראשון מטולנה, גילה כי שבת בראשית היא זו הכוללת את כל שבתות השנה. מסיבה זו נחשבת שמירת שבת זו כ'שתי שבתות', עליהם אמרו חז"ל כי אם בני ישראל שומרים אותן מיד נגאלים. ואף ה"צמח צדק" כותב כי כל מה שיקרה עם האדם במשך השנה - תלוי בהתנהגותו בשבת בראשית.

בורא עולם בירך וקידש את יום השבת. כה נאמר בפרשת בראשית: "ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו". יש לדעת כי קדושת השבת גדולה יותר מכל החגים ומהמועדים, ועל כן תיקנו חכמים בסדר התפילה לליל שבת וקידשתו מכל הזמנים. בעל ה'מנחת שבת' כתב בהקדמה לספרו כי השבת מכפרת על כל החטאים יותר מיום הכיפורים. כה דבריו: "והלא כל עיקר חרדת יום הכיפורים הוא משום שהוא יום סליחה ומחילה, ואם כן הלא יש לנו יותר מ-50 ימי הכיפורים בשנה, כלומר כל השבתות". על כך נאמר במסכת שבת (דף ק"ח): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלים לו". את דברים אלו מבאר הט"ז שאם ישמור אדם שבת כהלכתו ויחזור בתשובה אפילו על עוונות שעונשם כריתות ומיתת בית דין – לא יצטרך לסבול עוונות ומיתה כדי למרק עוונותיו, כי בשכר שמירת שבת יזכה לכפרת עוונות.

מכאן מסיק ה'מנחת שבת' ששמירת שבת מכפרת יותר מיום הכיפורים, שהרי ביום הכיפורים פסק הרמב"ם (הלכות תשובה א', ד') שאינו מכפר על כריתות ומיתות בית דין בלא ייסורים, ואילו בשבת הכפרה מושלמת אף בלי ייסורים.

מגודל קדושת השבת נכנסת תוספת קדושה בכל איש ישראל אפילו בפשוט שבפשוטים, וכולו מתעלה בדרגתו. בספר "דרך עץ חיים" מובא ההסבר למצווה לקום מפני אדם מבוגר. כה דבריו: "נאמר 'מפני שיבה תקום' – שהוא מפני שכבר עברו עליו שבתות הרבה במשך שנות חייו, וכל שבת ושבת הוסיפה בו עוד קדושה".

הרה"צ ר' אלימלך בידרמן מביא את הדברים בשיעורו השבועי, ומציין בהתרגשות: "שימו לב שאין מדובר כאן ב'זקן' תלמיד חכם או מפורסם כעובד ה', אלא בכל איש פשוט יש לכבדו מחמת כך, כי כל יהודי השומר שבת מתקדש בקדושת השבת, אף אם אינו מרגיש זאת".

הבה נתחזק בכל כוחנו בשמירת שבת זו, נקפיד על עינוגה וקדושתה, ושמירת כל הלכותיה – ובכך נזכה להיושע בישועת עולמים, ולפתוח שערי ברכה לשנה החדשה.

לרפואה שלימה
סעיף אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אליאן בת נעימה הי"ו
וכל משפחתה א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 17:30

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30
מנחה ערבית - 17:30
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30
"יש קונה עולמו בשעה אחת"
שימו לב <<<<

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נגיט ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 17:40
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00